

. Međutim, na učinjeno. Nije izdavanje vlačano sa nizom tojeći časopisi tu svrhu. Da nost voda treći, ali tu treba novi društva ostima u dru- treba puno pi- voljno materi-

samo vode, ka- . Mrijestilišta, l. su objekti u stvom, pa bi se svrnuti. stitim mrijesti- ali mora svim ničijativu bilo anova ili podu- a. Od društava to mrijestilište sada u. gradnji n a u projektu i na Kupi. Orvo , treba posebno leno za lipana (allus), a to je- vj republici. tibi i brane za ako da se i u omogući nesme- u branu izgra- varu na rijeci a nameće da se a rijekama Mo- i. mo sve o čemu zvuci zaključak rtskog ribolova e dovoljno i da i elanom rješa- ia a time uzdići

Pokušajmo na kraju postaviti najnužnije zadatke, koji bi uglavnom bili:

1. da Savez obuhvati sva društva na teritoriji NR Hrvatske, bez obzira da li djeluju na slatkim vodama ili na moru,
2. da se bolje povežemo sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, kao i sa Odjelima unutrašnjih poslova pri Kotarskim narodnim odborima u svrhu čuvanja naših voda,
3. omasoviti postojeća i osnovati nova društva, gdje god postoje uvjeti,
4. usmjeriti rad propagande na upo-

znavanje širokih masa značenjem i vriednošću naših voda i time olakšati čuvanje voda. Koristiti što više naš stručni časopis.

5. skupljati ljekovita bilja i time stvoriti materijalne uslove za nabavku pribora,

6. intenzivnije prići izgradnji mrijestilišta i ribogojilišta.

Izvršenje ovih zadataka je velik priloga ka unapređenju kako športskog ribolova tako i ribarstva uopće, kao vrlo važne grane privrede. **V. Majorinc**

INDUSTRIJA I RIBARSTVO

Nestajanje riba u rijekama i potocima, koje se primjećuje sve više, posljedica je trovanja voda industrijskim otpacima. Naglim razvijanjem industrije, podizanjem tvornica i raznih tehničkih uređaja za preradu sirovina, pročišćavanjem rudnika, što sve traži ogromne količine vode za ispiranje, čišćenje, kanalizaciju i odnošenje taloga, zagađene su se gotovo sve tekuće vode, njihov kemijski sastav potpuno je izmijenjen a oduzimanjem potrebne količine kisika, smanjena je mogućnost razvitka i održanja života vodenih stanovnika.

O zagađivanju voda pisano je već mnogo i s raznih stanovništa: tehničkih, higijenskih, poljoprivrednih i t. d. Tehničarima smetaju sitni komadići uglja, koje nosi Sava iz slovenskih rudnika, a ugljen se miješa pijeskom, koji se upotrebljava u građevinarstvu. Higijeničari se bore protiv puštanja industrijskih otpadaka, koje rijeke i potoci nose i talože duž obala gdje se raspadaju na suncu i zraku stvarajući povoljne uslove za razvitak raznih mikroorganizama. Poljoprivrednici se muče s doplavljenim nanosima drozge, naftinih otpadaka i raznim kemijskim ostacima puštenim u tekuće vode, koji se za vrijeme poplave talože na poljoprivredna zemljišta

Industrijski otpaci nanose na ovaj način višestruku štetu. Ribarstvo je najteže pogođeno i njegov daljnji razvitak je u pitanju. Ribarstvo nije pogodilo samo industrija. Melioracioni radovi i kanalizacije riječnih tokova oduzela je ribarstvu prirodna mrijestilišta, koja mu ne mogu nadoknaditi nekoliko umjetno podignutih, a industrijski otpaci i talozi sve više smanjuju mogućnost daljnjeg opstanaka života u do nedavno čistim i nezatruvanim vodama.

Rijetko koja zemlja ima toliko mogućnosti za razvitak ribarstva kao Jugoslavija, a uprkos tome mi smo na jednom od posljednjih mjesta. Na ovaj zaostatak utjecali su razni i mnogostruki faktori.

Ekonomске koristi od ribarstva mogle bi kod ovako povoljnih uslova biti daleko veće. Šta je značilo ribarstvo u ishrani stanovništva najbolji je primjer Njemačka u prošlom ratu. U međunarodnoj trgovini izvoz riba predstavljao je visoki devizni prihod, jer je naša riba tražena na svim evropskim tržištima.

Ishrana i izvoz su dva osnovna velika razloga zbog kojih ribarstvo treba cijeliti i boriti se ne samo za njegov opstanak, nego za napredak i razvitak.

Industrija se mora razvijati i širiti. To je nešto nova u našoj zemlji. Razumljivo je da se kod ovako forsiranog tempa nije moglo sve ni predvidjeti. Tako je i sa otpacima, koje industrija odbacuje. Najjednostavnije rješenje za industrijske tehničare je direktna kanalizacija u riječna korita. To je jednostrano rješenje, promatrano samo s jednog određenog stanovišta. Svako ovako donijeto rješenje negativno se odražuje bilo gdje na drugoj strani. Tako je istovremeno u ovom slučaju pogođeno više raznih drugih grana.

Iznijet ćemo nekoliko grubljih primjera, koji naročito pogađaju ribarstvo.

Industrija Hrastnik i rudnici Trbovlje u Sloveniji puštaju taloge od separacija direktno u Savu, koja teče do ispod Zagreba često tamna kao kava. Usput prima taloge iz industrije kvasca kod Savskog Marofa, a Krapina donosi kod Zaprešića otpatke kožare kod Bedekovčine i ostatke anilinskih spojeva i klornog taloga iz Oroslavlja. Sve se to miješa i putuje nošeno savskim brzacima.

U području Brdovca nije moguće izdržati na savskim rukavima u ljetnim mjesecima od smrada ljepljive mase ostataka produkcije kvasca, koja pokriva obalu i presušena korita kužećih okolina. Zatečena riba ugiba, leži na dnu i raspada se. Idealna prirodna mriještilišta pretvorila su se u smrdljivu, zarazu kaljužu, a u Savi nema opstanka za ribu od ugljene prašine i zagađene vode iz pritoka i rukava.

Tvornica tekstilne robe u Dugoj Resi pušta slobodno klorni talog u Mrežnicu od koga ugiba sva riba nizvodno do utoka u Koranu. Tvornica žeste u Sisku čini isto s Kupom što i tvornica u Savskom Marofu. Rafinerija nafte u Capragu s ostacima naftinih spojeva truje i zagađuje Savu, a željezara odvodi sve ostatke direktnim kanalom, tako da Sa-

va nizvodno od Siska gubi svoju vrijednost u ribarstvu.

Veliku štetu nanose ribarstvu kudeljare. Natapanjem lana i konoplje u tekućim vodama i puštanjem vode iz kudeljarskih jama, otuju se svake godine velike količine riba od kojih najviše strada podmladak.

Prema prikupljenim podacima, nije trovanje industrijskim otpacima slučaj samo u ovoj ili onoj narodnoj republici. U našoj zemlji nema više vode u blizini industrije, koja nije zatrovana ili zagađena.

Da li se može izbjeći trovanju i zagađivanju voda industrijskim otpacima i da li ima mogućnosti, da se to spriječi?

U svim naprednim industrijskim zemljama postoje bazeni za taloženje i filteri za propuštanje vode. Kod većine naših industrijskih pogona instaliranih prije rata postojali su bazeni za prikupljanje taloga kao i filteri. Nemarnošću upravitelja i tehničkih direktora bazeni su zapušteni uslijed neodržavanja. Kod izgradnje novih industrijskih objekata projektanti i građevinski tehničari ne predviđaju uređaje za prikupljanje otpadaka — rješavajući ove probleme primitivno direktnom kanalizacijom u tekuće vode.

Nacrt Zakona o slatkovodnom ribarstvu nalazi se u Zakonodavnom odboru Sabora NRH te će vjerojatno na početku iduće godine biti izglasan. Odredbe ovog Zakona morale bi sadržavati stroge kazne za sve one koji bi zagađivali i trovali vode na bilo koji način. Takve odredbe sadrže svi zakoni o ribarstvu i vodama u drugim naprednim zemljama gdje se prekršaji osjetljivo kažnjavaju.

Potrebu zaštite voda od industrijskih otpadaka moraju osjetiti ne samo ribarski stručnjaci i ljubitelji ribolova, nego i rukovodioci industrijskih pogona, koji mogu najviše učiniti da se vode ne zagađuju i ne truju. Zvonimir Uzelac